

Lokalne

Centrum

Integracji

Model tworzenia

i działania

w 5 krokach

Wsparcie udzielone przez
Fundację Fundusz Współpracy
w ramach projektu
„Ścieżki współpracy – wsparcie dla podmiotów
wdrażających współpracę ponadnarodową”
współfinansowanego ze środków
Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Wstęp

Prezentujemy czytelnikom **Lokalne Centrum Integracji Model tworzenia i działania w 5 krokach**, który można wykorzystać jako gotowe rozwiązanie między innymi w placówkach oświatowych lub Urzędach Pracy. Model ten ma pomóc w adaptacji cudzoziemców do funkcjonowania w niewielkiej lokalnej społeczności.

Kiedy dowiedzieliśmy się o możliwości nawiązania współpracy międzynarodowej możliwej do realizacji dzięki pozyskaniu grantu na współpracę międzynarodową dla beneficjentów konkursu RPLD-11.01.02 -IŻ.00-10-001/18 w ramach Osi Priorytetowej XI Edukacja Kwalifikacje Umiejętności, Działania XI.1 w ramach którego realizowaliśmy projekt „Szkoła Twórczych Umysłów”, zdecydowaliśmy, że warto zrealizować grant, który pomógłby wypracować model działania na rzecz integracji cudzoziemców w lokalnej społeczności.

Dlaczego?

W naszej szkole rokrocznie zwiększała się liczba dzieci pochodzących z rodzin cudzoziemskich, w szczególności z Ukrainy. Zauważyliśmy, że rodzice dzieci obcokrajowców nie zawsze znają swoje prawa, nie zawsze potrafią poruszać się w polskim systemie oświaty a także mają trudność w sprawnym funkcjonowaniu w społeczności lokalnej.

Działania

Ponieważ nasze doświadczenia w pracy z cudzoziemcami nie były zbyt duże postanowiliśmy skorzystać z doświadczenia i wiedzy dwóch zagranicznych partnerów. W tym celu nawiązaliśmy kontakt z parafią di Sant'Agostino w Arezzo we Włoszech. Proboszczem tej parafii jest ksiądz, pochodzący z Rawy Mazowieckiej. Drugim partnerem zagranicznym została Szkoła Podstawowa nr 2 w Kiesiu (Cesis) na Łotwie. Kontakt nawiązaliśmy za pośrednictwem wykładowcy, który pochodzi z tego miasta, a od kilku lat mieszka i pracuje w Kołobrzegu. Przed wizytami studyjnymi odbyło się kilka konsultacji online, celem określenia planu wizyty i skonkretyzowania oczekiwań od partnerów zagranicznych. W wyjeździe studyjnym do Arezzo wzięli udział pracownicy szkoły oraz naczelnik wydziału oświaty z Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka. Proboszcz parafii skontaktował uczestników wizyty z przedstawicielami Włoskiego Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich (ARCI). W trakcie spotkań poddano analizie i procedury i zasady pracy z imigrantami, przede wszystkim z Afryki. W wyjeździe na Łotwę uczestniczyli: pracownicy szkoły i przedstawicielka Rady Miasta Rawa Mazowiecka. Na miejscu problemy integracji cudzoziemców w niewielkiej lokalnej społeczności omawialiśmy z pracownikami Centrum Dzieci i Młodzieży, Szkoły Podstawowej Nr 2 w Kiesiu oraz Regionalnego Centrum Informacji dla obcokrajowców "Vidzeme". "mikroprzedsiębiorstw oraz Ryskiego Uniwersytetu Technicznego - filia w Kiesiu.

Nad rozwiązaniem pracowaliśmy również z przedstawicielami: "Skolab" Centrum dla mikroprzedsiębiorstw oraz Ryskiego Uniwersytetu Technicznego - filia w Kiesiu.

Wynikiem wizyt studyjnych było między innymi przekonanie, że jednym z najważniejszych zadań, jeżeli chodzi o integrację cudzoziemców jest nauczenie podstaw języka polskiego a także przekazanie najważniejszych informacji odnośnie historii i obyczajów kraju, w którym się znaleźli.

Na podstawie tych doświadczeń opracowaliśmy scenariusze 4 warsztatów, które są integralną częścią rozwiązania; zasady działania i regulamin Lokalnego Centrum Informacji a także broszurę w trzech językach (polskim, ukraińskim i angielskim) która pozwoli każdemu pozyskać najważniejsze informacje o miejscu, w którym się znaleźli oraz o poszczególnych elementach funkcjonowania w lokalnym środowisku.

Jesteśmy przekonani, że wypracowany model jest możliwy do implementacji w wielu lokalnych społecznościach.

Zapraszamy do korzystania!

Lokalne Centrum Integracji (LCI)

Model tworzenia i działania w 5 krokach

Wprowadzenie i diagnoza problemu:

Z rozmów przeprowadzonych z rodzicami uczniów obcokrajowców wynika, że część z nich ma problemy związane z adaptacją dzieci w szkole oraz ze zrozumieniem funkcjonowania wielu urzędów i instytucji. Podstawowymi potrzebami pojawiającymi się w pierwszym okresie pobytu w Polsce są między innymi: możliwość otrzymania niezbędnych informacji o warunkach życia w Polsce, podanych w przystępny sposób, pomocy w tłumaczeniu dokumentów, świadectw szkolnych, zaświadczeń z zagranicznych urzędów, możliwości udziału w szkoleniach językowych oraz kulturowych, przygotowania do wejścia na polski rynek pracy oraz integracja z mieszkańcami miasta.

Cel:

Utworzenie Lokalnego Centrum Integracji.

Oczekiwane rezultaty:

Szybsze i skuteczniejsze aklimatyzowanie się uczniów obcokrajowców i ich rodzin w społeczności lokalnej.

Grupy docelowe:

Planowanymi użytkownikami są placówki oświatowe oraz instytucje zajmujące się problemami obcokrajowców i osób poszukujących pracy.

Bezpośrednimi odbiorcami są osoby pochodzące spoza granic Polski.

Wymagania minimalne:

Instytucja wdrażająca rozwiązanie powinna posiadać następujące zasoby kadrowe: osoba posiadająca znajomość języka obcego w stopniu umożliwiającym skuteczną komunikację z obcokrajowcami, doradca zawodowy, psycholog, pedagog, nauczyciel języka polskiego jako języka obcego.

W tworzenie modelu zaangażowani byli partnerzy międzynarodowi z Włoch oraz Łotwy, pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Miasta i Szkoły Podstawowej nr 2 w Rawie Mazowieckiej.

Projekt zakładał transfer i adaptację rozwiązań partnera ponadnarodowego, posiadającego doświadczenie w pracy z obcokrajowcami.

Zgodnie z planem współpracy międzynarodowej odbyły się wizyty studyjne, w czasie których przeanalizowano i dostosowano efektywne procedury i rozwiązania, które wpływają na lepszą integrację cudzoziemców z otoczeniem a jednocześnie uwzględniają warunki jakie są w Polsce.

Scenariusze zajęć zostały przygotowane zgodnie z oczekiwaniami obcokrajowców.

Broszura zawiera najistotniejsze informacje dotyczące pobytu, zatrudnienia, edukacji oraz opieki zdrowotnej w Polsce.

Zrealizowane działania zostały sfinansowane w ramach powierzonego grantu w projekcie „Ścieżki współpracy-wsparcie dla podmiotów wdrażających współpracę międzynarodową” w ramach IV Osi priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój „Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa”, działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa realizowanego w Szkole Podstawowej nr 2 w im. Marii Konopnickiej w Rawie Mazowieckiej pt. „Szkola bez granic”.

Gotowy **Model 5 kroków** skierowany jest do placówek oświatowych oraz instytucji planujących wdrożenie rozwiązania, które ma na celu szybszą integrację obcokrajowców.

Zawiera następujące elementy:

- zasady działalności Lokalnego Centrum Integracji,
- regulamin Lokalnego Centrum Integracji,
- broszurę informacyjną z podstawowymi informacjami dla osób przybywających do Polski,
- cztery gotowe scenariusze zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, aktywnego poszukiwania pracy, historii Polski oraz podstaw języka polskiego,
- wzór zarządzenia dyrektora szkoły powołujący działalność Lokalnego Centrum Integracji,

Przebieg stosowania wypracowanych narzędzi:

Broszura informacyjna

Otrzymuje ją każdy uczeń oraz osoba zainteresowana, pochodząca spoza Polski lub zajmująca się pomocą skierowaną do obcokrajowców przebywających w Polsce.

Warsztaty tematyczne

Prowadzone będą po zebraniu grupy zainteresowanych osób w placówkach oświatowych lub Urzędzie Pracy.

Integracja

Działania integracyjne realizowane w trakcie bieżącej działalności placówki oświatowej lub instytucji. Centrum zapewnia pomoc pedagoga, psychologa oraz wybranych specjalistów terapeutów, koordynuje działania i wchodzi w relacje z innymi stowarzyszeniami, przedsiębiorcami, instytucjami sportowymi, kulturalnymi i medycznymi. W przypadku braku możliwości udzielenia wsparcia Lokalne Centrum Integracji kieruje obcokrajowców do specjalistów lub instytucji zajmujących się konkretnym zagadnieniem. Inicjuje i koordynuje wydarzenia integrujące społeczność klasową, szkolną i lokalną.

Model 5 kroków

Krok pierwszy

Czego potrzebuję?

Niezbędnym elementem skutecznej pomocy jest określenie potrzeb osoby, która się o nią zwraca. Uważne wysłuchanie i diagnoza podstawowych potrzeb pozwoli na nawiązanie i zaplanowanie właściwej współpracy.

Katalog potrzeb może obejmować między innymi:

- problemy wynikające z nieznanomości języka
- problemy bytowe
- problemy zdrowotne

Skierowana do obcokrajowców **broszura** jest opracowana w 3 językach: polskim, angielskim i ukraińskim.

Informacje zostały podzielone na kategorie:

PESEL

MELDUNEK

OPIEKA LEKARSKA

BANK

DZIECI

PRACA

INSTYTUCJE OŚWIATOWE

Scenariusze zajęć stanowią zbiór podstawowych informacji z zakresu podstaw języka polskiego, rynku pracy i poszukiwania pracy oraz historii Polski.

Zajęcia mogą być przeprowadzone między innymi przez pracowników Urzędu Pracy, nauczycieli, doradców zawodowych oraz wolontariuszy.

Krok drugi

Co mi pomoże?

Określenie podstawowych potrzeb, zdiagnozowanie problemu oraz znalezienie odpowiedzi na pytanie: „Co mi pomoże?” pozwoli na udzielenie właściwego wsparcia dla ucznia i rodzica.

Po przeprowadzeniu rozmowy wspólnie poszukujemy możliwie najszybszego i najprostszego rozwiązania zgłaszanego problemu. Rozwiązaniem może okazać się na przykład: wskazanie miejsca organizowania kursów języka polskiego, stron internetowych ułatwiających znalezienie pracy, wzoru pisma (np. CV), przygotowania wniosku o wydanie numer PESEL, itp.

Krok trzeci

Co mnie wzmacnia?

Jednym z zadań osoby prowadzącej rozmowę z obcokrajowcem jest zidentyfikowanie zainteresowań, uzdolnień oraz ustalenie kwalifikacji a także sprawne i zgodne z potrzebami wskazanie możliwych rozwiązań i propozycji rozwoju. Integracja zaczyna się w punkcie łączącym mocne strony konkretnej osoby ze środowiskiem lokalnym, w którym przebywa. Zainteresowania oraz uzdolnienia niejednokrotnie stanowią silną podstawę do szybszej integracji. Przykładem może być dziecko, które w swojej ojczyźnie grało na instrumencie i poprzez kontynuację gry na instrumencie ma możliwość integracji z rówieśnikami.

Krok czwarty

Co mi przeszkadza?

Określenie w czasie rozmowy barier utrudniających lub uniemożliwiających szybką i właściwą integrację. Przygotowanie możliwych ścieżek postępowania np.: kurs doszkalający, wsparcie psychologa, porada prawnika.

Krok piąty

Włączanie w działanie

Spotkania z obcokrajowcami, którzy osiągnęli w Polsce sukces osobisty lub zawodowy. Wspólne obchodzenie uroczystości klasowych pozwalające zaprezentować bogactwo i tradycje miejsca pochodzenia. Inicjowanie działań kulturalnych i sportowych zaplanowanych z poszanowaniem różnych kultur i światopoglądów.

Jakie korzyści osiągnęliśmy dzięki współpracy z partnerami?

Wypracowane przez partnerów rozwiązania i stosowane metody pracy stanowią cenne źródło doświadczenia i informacji oraz są ważnym elementem współpracy przy tworzeniu nowych rozwiązań.

Wzorując się na otwartej współpracy różnych instytucji i stowarzyszeń działających na rzecz obcokrajowców we Włoszech i w Łotwie stworzyliśmy model działania Lokalnego Centrum Integracji dopasowany do możliwości finansowych, logistycznych i merytorycznych.

Jako instytucja edukacyjna staramy się całościowo pomóc rodzinie zamierzającej żyć w Polsce.

Wsparciem specjalisty, pedagoga, psychologa, doradcy zawodowego będzie objęte dziecko i jego rodzina.

W utworzonym Modelu szczególną uwagę należy zwrócić na następujące aspekty:

1. Przygotowanie językowe oraz zawodowe

Praca Lokalnego Centrum Integracji rozpoczyna się od określenia potrzeb językowych oraz zaproponowania kursów językowych realizowanych przez wolontariuszy bądź w formie kursów internetowych lub kursów współorganizowanych przez Urzędy Pracy dla zarejestrowanych osób.

Język polski oraz inne przedmioty szkolne, np. matematyka czy historia, są pochodną posługiwania się językiem.

Również posiadanie zatrudnienia oraz jakość wykonywanej pracy stanowią wypadkową zaawansowania językowego.

2. Cel nauki języka

Kursy językowe powinny być nastawione na praktyczne zastosowanie języka.

Należy zwracać uwagę, że dobra znajomość języka przez rodziców poprawia kontakty ze szkołą, do której uczęszczają ich dzieci, a także poprawia komfort pracy zawodowej.

Lokalne Centrum Integracji będzie wskazywało gdzie można znaleźć odpowiedni kurs językowy. Przekaze w formie broszury „pakiet startowy” dla obcokrajowców, zawierający elementarne informacje na początek pobytu w Polsce.

3. Relacje z instytucjami

Lokalne Centrum Integracji będzie tworzyć relacje ze stowarzyszeniami, przedsiębiorcami, instytucjami sportowym, kulturalnymi oraz medycznymi.

4. Prawa i obowiązki obcokrajowców

W Centrum doradzimy do jakiej szkoły i klasy rodzice mogą zapisać swoje dzieci, a także poinformujemy o innych uprawnieniach, np. warunkach korzystania z opieki zdrowotnej.

Czy są potrzebne dodatkowe zajęcia dla dzieci, a jeśli tak, to jakie i przez kogo prowadzone. Pomoc obejmie również informacje o możliwości uprawiania sportu, przynależności do klubów sportowych oraz innych zajęciach (np. plastyczne, muzyczne, taneczne). W przypadku trudności edukacyjnych, wychowawczych bądź bytowych skontaktujemy rodziców z odpowiednią instytucją w celu wsparcia dziecka i jego rodziny.

5. Kursy zawodowe i poszukiwanie pracy

Jako pracownicy firm obcokrajowcy mogą uczestniczyć w doskonaleniu zawodowym opłacanym przez pracodawcę lub współfinansowanym przez Urzędy Pracy. Ważne jest by poznać, jakie umiejętności posiada osoba oczekująca wsparcia oraz w jaki stopniu posługuje się narzędziami i zaawansowaną technologią.

Jednym z partnerów projektu jest Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej, dzięki któremu obcokrajowcy mogą być kierowani bezpośrednio do konkretnego pracodawcy.

Centrum będzie więc pełnić rolę podmiotu kierującego a także pomagać w przygotowaniu niezbędnych dokumentów lub zapisaniu na kurs zawodowy.

6. Działania integracyjne

Dzieci obcokrajowców przychodzące do instytucji oświatowej nie znając języka odreagowują stres w sposób emocjonalny.

Podobnie ich rodzice wychowani w innej kulturze nie znając innych modeli wychowania czy kształcenia unikają kontaktów z nauczycielami i szkołą.

Praca Lokalnego Centrum Integracji powinna opierać się na zaufaniu, które jest podstawowym warunkiem sukcesu integracji.

Cały proces rozpoczyna się od pracy z rodzicami. Uczniowie uczą się języka w szkole a w domu mówią w swoim języku.

Lokalne Centrum Integracji stanowi pomost pomiędzy rodzicami, uczniami a instytucjami.

Budowanie relacji współpracy i wsparcia będzie możliwe dzięki utrzymywaniu więzi i kontaktu z obcokrajowcami między innymi poprzez organizację spotkań gdzie będzie możliwość podzielenia się swoimi sukcesami czy trudnościami.

7. Struktura dostosowana do aktualnych wyzwań

Proces integracji za każdym razem jest odmienny. Może dotyczyć imigrantów z różnych krajów, kultur lub religii. Różny może być stopień ich integracji oraz odmienne powody migracji. Różna może być liczba imigrantów w poszczególnych okresach (inna na wiosnę, gdy rozpoczynają się prace sezonowe, a inna zimą).

Lokalne Centrum Integracji powinno posiadać możliwość płynnej zmiany struktury organizacyjnej oraz liczby współpracujących specjalistów. Projekty integracyjne realizowane przez Centrum mogą okresowo wymagać następujących stanowisk (w zależności od podejmowanych form działań), np.: kierownika projektu, koordynatorów regionalnych, prawników, tłumaczy, psychologów, obsługi administracyjnej a przede wszystkim wolontariatu.

8. Rola samorządu

Samorząd powinien być otwarty na obcokrajowców. Imigranci to nie tylko siła robocza, ale również osoby przyczyniające się do wzrostu lokalnych przychodów poprzez płacenie czynszów, kupowanie lokalnych produktów czy korzystanie z usług miejskich. Stąd też instytucje samorządowe powinny współdziałać z Centrum jako koordynatorem lokalnej pomocy dla obcokrajowców i ich rodzin.

9. Coworking i Office Sharing

Miejsca pracy wspólnej, poprzez charakter swojej działalności, wpływają na integrację społeczną oraz przynoszą realną korzyść ekonomiczną. Władze samorządowe powinny dążyć do tworzenia miejsc wspólnej pracy.

10. Błędy

Błędem, którego należy unikać w relacjach z obcokrajowcami jest założenie, że to my najlepiej wiemy czego potrzebują i jak rozwiązać ich problemy. Należy być uważnym słuchaczem i obserwatorem.

11. Korzyści

Szybsza integracja społeczna i korzyści ekonomiczne

przykład: własna działalność gospodarcza założona w Polsce (lokalni przedsiębiorcy)

12. Ryzyka

Nieporozumienia językowe, zwyczaje, różnice kulturowe, odmienność systemów edukacyjnych

przykład: brak znajomości norm, wartości czy zachowań innych kultur (np. dotyczących spożywania posiłków, zwyczajów higienicznych czy sposobów witania się)

Załączniki:

1. Zasady i regulamin działania Lokalnego Centrum Integracji
2. Scenariusze zajęć
3. Broszura informacyjna dla obcokrajowców
4. Wzór zarządzenia dyrektora szkoły powołującego działalność Lokalnego Centrum Integracji